

Portret van een bevlogen ecoloog

Tekst Aat Rietveld, foto Abe Maaijen

Zou er een stukje Nederland zijn dat Arie Koster niet heeft bezocht? En dat alles met het openbaar vervoer en op de fiets. In 1982 schreef hij zijn doctoraalscriptie over de vegetatie op spoorwegterreinen. Nadat hij eerst 'illegaal' langs de spoorbanenstruinde, kreeg hij al snel een pasje en een hesje voor spoorwegmedewerkers. De NS ging anders naar hun terreinen kijken, er verschenen veel publicaties over dit thema in de meest uiteenlopende vakbladen.

Tuinman

Arie Koster werd in 1945 geboren in een gezin dat sociologen in de 70-er jaren van de vorige eeuw 'kansarm' zouden noemen. Zijn vader was tuinman en het lag voor de hand dat Arie in zijn voetsporen zou treden. Studeren was in zijn omgeving niet gebruikelijk en zijn jaren op de lagere school en het voortgezet onderwijs verliepen niet voorspoedig. Al deed hij nog zo zijn best, hij kreeg geen hoge cijfers. Buiten zijn en fantaseren dat hij een indiaan was compenseerde voor hem de teleurstellingen op school. Hier werd zijn passie 'voor alles wat leeft' geboren. Hij begon als hoveniersknecht, belandde in de chrysantenteelt en volgde avondopleiding na avondopleiding tot hij zijn diploma HBS-B behaalde waarna hij op de Sociale Academie terecht kwam en vormingswerker werd. In 1979 werd hij toegelaten tot de Rijksuniversiteit Utrecht bij de faculteit zoölogie en vegetatiekunde. Binnen een jaar volgde zijn doctoraalverslag over het bijengeslacht *Hylaeus*, maskerbijen. De daarbij behorende determineertabel die hij enkele jaren later toevoegde is nog steeds een belangrijk hulpmiddel voor entomologen.

Ecologisch beheer

Behalve een inventarisatie van welke planten er langs spoorbanen staan volgden adviezen over het beheer. Het gaat niet alleen om het aanleggen en inzaaien, maar vooral om het beheer dat ervoor zorgt dat er echte ecosystemen ontstaan. Arie concentreert zich vanaf die tijd steeds meer op ecologisch beheer en adviseert hierover diverse gemeentes. In 1999 verscheen '*Honingwinning in relatie tot maatschappelijke aspecten*'. In deze publicatie legt Arie verbanden met allerlei maatschappelijke factoren, zoals gezondheid en welzijn. Hij legt uit dat wie zich bezig houdt met (honing) bijen er niet aan ontkomt dit te plaatsen in een maatschappelijke context. Alle bijen zijn afhankelijk van een schone en voedselrijke leefomgeving. Het gaat hier om dezelfde voorwaarden die ook voor mensen gelden, zoals bijvoorbeeld in een stad. De stad is een ecosysteem waarin mensen centraal staan. De mens bepaalt de basisvoorwaarde voor zijn bestaan. De (stad)ecoloog geeft mede richting aan het beheer van de leefomgeving. Insecten zijn in dit geheel belangrijke indicatoren. Deze maatschappelijke context komt in veel van zijn publicaties terug.

In 2001 promoveerde hij bij de Wageningse hoogleraar 'onkruidkunde' Piet Zonderwijk met het proefschrift '*Openbaar groen op ecologische grondslag*'. Ook Zonderwijk was van mening dat wegbermen kansen bieden aan onze inheemse flora en fauna. Het boek '*De bonte berm*' laat het gewijzigde bermbeheer zien en inspireerde veel beheerders van wegen en bermen om hun grondbezit ecologische te beheren.

Teleurgesteld

Als lid van de NBV (voorheen VBBN) was Arie teleurgesteld in het beleid van deze imkervereniging. De NBV had in zijn ogen weinig aandacht voor de leefomgeving van hun huisdieren, de honingbij. Hij vond dat er geen of te weinig gebruik gemaakt werd van zijn inzichten. Hij had de stellige indruk dat de NBV een karrevracht aan informatie op zijn websites en publicaties links liet liggen. Gelukkig keerde het tij, hij bleef lid en gaf tientallen lezingen en verzorgde een dagdeel van de opleiding Ambassadeur Biodiversiteit. Eén van zijn laatste publicaties is 'Plantenvademecum voor wilde bijen, vlinders & biodiversiteit in tuinen' dat in 2019 verscheen (alleen tweedehands leverbaar). Een onmisbaar boek voor imkers die zich bezighouden met het beïnvloeden van de leefomgeving van bijen. En dat zijn immers alle imkers.

Kenmerkend voor het werk van Arie Koster is zijn brede kijk op onze omgeving en zijn veelzijdigheid. Veel van zijn materiaal en kennis komt voort uit eigen waarnemingen. In zijn nieuwe woonplaats Kranenburg (bij Vorden in de Achterhoek) ergerde hij zich aan alle gladde gazonnetjes die hij daar zag. Opnieuw schreef hij een boek dat april dit jaar is verschenen. '*Van gazon naar gras – Meer natuur in de tuin*' biedt iedere imker inspiratie om het gesprek aan te gaan met burens. ●

www.bijenhelpdesk.nl
www.de.nederlandsebijen.nl

Arie Koster
Van gazon naar gras – Meer natuur in de tuin
Uitgeverij Noordboek
ISBN: 9789464710267

Gesprek met Arie Koster